

Veľká epická próza – druhy románu – test

Martin Kukučín - Dom v stráni

1. Zadeľte postavy do spoločenských tried:

Mate Berac, Šora Anzula, Zandome, šor Niko, Katica, Dorica, Paško

7b

a) zeman a statkári

b) sedliaci/ težáci

c) veľkopodnikatelia

2. Načrtnite stručne dejovú líniu románu v 5 základných etapách.

10b

1)

2)

3)

4)

5)

3. Charakterizujte postavy Mateho Beraca a šory Anzuly ako aj ich vzťah k ich deťom podľa ukážky. 8b

Šora Anzula skočila, z oka jej šibe plameň, v tvári jej horí rumenec. Každá výčitka rozvažitého težača šibe ju sťa korbáč do živého. Chcela by ho zahriaknuť, okríknúť hlasom, pred ktorým sa trasie čeliadka. No odhodlanosť, energia je nalomená... Zato jej ustavične zvučí v duši: „Ty si vina — ty si vina! Ty si nestavala hrádze — ty si popúšťala sebevôli... Ty si vina: že sa nejdeš miešať do istých záležitostí. Miesto pokarhania, ty si sa tajne tešila: lichotilo hrdosti tvojej, že synovi žiadna neodolie... Ty si vina, ty si vina...“

„A prečo ty tak hovoríš — prečo!“ vykrikla ona v slzách; „ty, ku ktorému som prišla s úmyslom, že prijmem tvoju dcéru do svojho domu? Či som nie dost' nešťastná, že sa musím odriecť svojich najmilších snov? Či neobetujem kvôli tvojej dcére tú, ktorú som mu odchovala? Či nevidíš, že je i moje srdce ranené?“

„Ach, odpusťte!“ zvolal Mate, „ja viem, že som nehoden. Ale zato nebanujem, nie; pravdu som riekol — svätú pravdu. Musel som to rieciť ja na tomto mieste, a neodvolám ani slova: pravda je trpká, ale každý liek je horký. Nie som hoden takej cti, ani ju prijať nemôžem. Vy mu rozložte, vysvetlite, ako matka — ona je moja ozdoba, moja potecha. Ak ju zničí, horší budem od žobráka: žobrák môže sa ukázať svetu na oči — ja by sa prepadol od hanby.“

Mate Berac

Šora Anzula

4. Prečo klasifikujeme tento román ako spoločenský?

2b

Jozef Cíger-Hronský – Jozef Mak

5. Prečo nazval Hronský svoju postavu Jozef Mak? Vysvetlite symboliku mien.

2b

Jozef

Mak

6. Aký typ človeka predstavuje postava Jozefa Maka? Dokumentujte na ukážke.

4b

Jozef Mak, obyčajný človek, milión, ktorého nečaká na svete nik a nik ho spomínať nebude, keď sa zo života vráti.

Jozef Mak: milión. Čo sa spomína len ako ľudstvo, a nikdy nie ako človek. ...

... Nuž nemôžeš ty len tak zmiznúť, Jozef Mak. Obyčajný človek si a obyčajný človek musí zachovať veľký zákon sveta: Musí v druhej múdrej tridsiatke žiť, čo v prvej nemúdrej tridsiatke sial. Hocikto ti uverí, že je to smiešny poriadok, ale nepomôže ti nik, lebo zákon je zákon. ...

Trp, Jozef Mak.

Človek-milión si, nuž vydržíš všetko, keďže nie je pravda, že najtvrdší je kameň, najmocnejšia je ocel, ale pravda je, že najviac vydrží na svete obyčajný Jozef Mak.

7. Porovnajzte vzťah Maka k Jule a k Maruši. Čo spôsobil nedostatok komunikácie pri týchto vzťahoch? 5b

Mak a Julia

Mak a Maruša

Nedostatok komunikácie:

8. Vysvetlite, čo znamená inovat', uveďte synonymum. Prečo využil motív inovatí pri opise Julinej smrti?

2b + 2b

Potom v pondelok prišla inovat'. ...

Inovat' nesadla ani na smrek, ani na vŕby, neprišla o polnoci, ako chodievala, prišla za bieleho dňa a sadla iba na Makovu chalupu.

Ba ani tam sa nerozprestrela po celej chalupe, nie po streche, nie na prahu, nie po celej chyži, iba na Julinu tvár sadla.

Na čelo, na privreté oči, na biele pery.

Na Julin biely úsmev.

Hej, Julia sa usmievala i potom, keď bola mŕtva.

Inovat'	význam	synonymum

Erich Maria Remarque – Na západe nič nové

9. Ako spolu súvisia mená Erich Maria Remarque a Erich Paul Remark? 1b

10. Prečo nazval Remarque svoj román práve Na západe nič nové? 1b

11. Pod vplyvom čoho a koho sa Paul Bäumer a jeho spolužiaci dostávajú na front? 2b

12. Čo si uvedomuje Paul Bäumer pri pohľade na mŕtveho francúzskeho vojaka, ktorého vlastnoručne zabíja a s ktorým musí v kráteri stráviť niekoľko hodín? Prerozprávajte myšlienky vlastnými slovami. 4b

"Mlčanie sa vlečie. Hovorím a musím hovoriť. Preto sa mu prihovám: „Kamarát, nechcel som ťa zabiť. Keby si sem skočil ešte raz, neurobil by som to, ak by si bol aj ty rozumný. Ale predtým si bol pre mňa iba myšlienkou, kombináciou, čo žila v mojom mozgu a vyvolala rozhodnutie — zaklal som túto kombináciu. Teraz však vidím, že si človek ako ja. Myslel som na tvoje ručné granáty, na tvoj bodák a na tvoje zbrane — teraz vidím tvoju ženu a tvoju tvár a to, čo máme spoločné. Odpusť mi, kamarát! Vidíme to vždy príliš neskoro. Prečo nám vždy neprízvukujú, že ste tak isto ako my úbohí psi, že vaše matky sa tak isto strachujú ako naše a že máme rovnaký strach pred smrťou a rovnaké zomieranie a rovnakú bolesť. Odpusť mi, kamarát. Ako si mohol byť mojím nepriateľom? Keby sme odhodili tieto zbrane a tieto uniformy, mohol by si byť tak isto mojím bratom ako Kat a Albert. Vezmi si mojich dvadsať rokov, kamarát, a vstaň — zober si viac, lebo neviem, lebo neviem, čo si s nimi počnem.“

13. Ktorý z citátov najlepšie vystihuje pojem „stratená generácia“? 2b

- A. Vojenský výcvik trval desať týždňov a za tento čas nás pretvorili dôkladnejšie ako za desať rokov, čo sme chodili do školy. Učili nás, že vyleštený gombík je dôležitejší ak štyri väzky Schopenhauera.
- B. Ešte sme nezapustili korene. Vojna nás odplavila. Pre ostatných, starších, je vojna prerušením, môžu myslieť na to, čo bude potom. Ale nás zachvátila a nevieme, ako sa to skončí.
- C. Kantorek nám na hodinách telocviku tak dlho rečnil, až naša trieda do jedného vybrala pod jeho vedením na okresné veliteľstvo a prihlásila na front.
- D. Stali sa z nás nebezpečné zvery. Nebojujeme, bránime sa pred zničením. Granáty nehádzame do ľudí, na to vôbec nemyslíme, to sa s rukami a prlbami ženie za nami smrť, po troch týždňoch sa proti nej brániť.

14. Hlavný hrdina Paul Bäumer 2b

- a) unikol granátom na fronte, no nedokázal sa spamätať z otrasných zážitkov.
- b) dezertoval, lebo sa odmietol ďalej zúčastňovať na absurdite zabíjania.
- c) padol pred koncom vojny, v tichý deň bez bojov, náhodne, nezmyselne.
- d) padol počas neúspešného pokusu zachrániť svojho raneného priateľa.

15. Aké dva kompozičné postupy boli použité v románe? 2b

- 1) 2)

16. Kto je rozprávačom príbehu a prečo autor využil 1.os. sg? 2b

17. Záver románu je: 2b

- a) tragický – hlavný hrdina a jeho priateľka zomierajú v ruinách kostola.
- b) tragický - hlavný hrdina prežije, ale prichádza o ilúzie a nevie si nájsť svoje miesto v spoločnosti.
- c) paradoxný - hlavný hrdina zomiera, ale smrť je pre neho vlastne vykúpením.
- d) optimistický - hlavný hrdina prežije a rozhodne sa angažovať v boji za ľudské práva.

Σ60b